

TEKST /
PETER HINSBY
SMITH

Cand. mag i
Idehistorie
Smith
Innovation,
Østerbro

VANDET FRA LANDET

PARTNERSKAB FORHINDRER OVER- SVØMMELSE I BYER

Hvad gør vi med vandet fra landet? Det spørgsmål stiller mange kommuner og forsyninger sig efter at have set åer og vandløb **løbe løbsk** og oversvømme bymidter. Partnerskabet 'Vandet fra landet' har gennem 2,5 år arbejdet med spørgsmålet. Nu er svaret klar.

De fleste ved det, og flere kan hurtigt blive enige om, at landmandens marker eller den vilde natur samlet set vil være det bedste sted at opbevare vand midlertidigt for at undgå oversvømmelser i udsatte byer som fx Vejle og Holstebro. Men det er mildt sagt en kompleks opgave at forklare, hvorfor byens problemer skal løses i det åbne land. Og inden man overhovedet får startet den dialog, rammer man en mur af paragrafer, der ikke tillader plads til eksperimenter, med mindre man kan dokumentere, hvad der virker og påvirker så lidt som muligt. Den analyse og dialog tager tid og koster penge. Resultatet bliver derfor oftest, at vandet ender i kloakkerne eller i kommunale områder. Det er dyrt, men her har kommunerne og forsyningerne råderet.

Det er problemet i en nøddeskal og virkeligheden for rigtig mange kommuner, som presses af flere og mere intense regnbyger. Det var derfor ikke svært at finde parter til partnerskabet 'Vandet fra landet', som siden januar 2014 har fået tid og ressourcer til at eksperimenter, udvikle, dokumentere og præsentere klimatilpasningsteknologier, der kan håndtere vandet fra landet og dermed aflaste byområder

under skybrud, tøbrud og ved ekstreme nedbørssituationer.

NÅR PROBLEM OG LØSNING IKKE FINDES SAMME STED

En af de helt centrale problemstillinger for partnerskabet har været, at problemerne ikke nødvendigvis skal løses der, hvor de er størst.

- Det har umiddelbart virket provokerende, at byernes problemer skal løses i det åbne land. Hvorfor skal landmanden eller den vilde natur betale for byernes underdimensionerede tilpasningsløsninger? De fleste kan sagtens se de samfundsøkonomiske fordele ved at opmagasinere eller tilbageholde vandet på landet, men jo ikke for enhver pris, fortæller projektleder for partnerskabet Ulrik Hindsberger fra Teknologisk Institut.

DET LYKKELIGE MØDE MELLEM HENSYN

En af de helt store udfordringer har været at få hensynet til natur og klimatilpasning til at gå hånd i hånd. I partnerskabets tidlige faser dannede der sig et billede af, at interesser i den vilde natur stod meget stejlt over for interesser i klimatilpasning.

- Vi så tidligt en klar konflikt mellem rørfolket og naturfolket. Ingeniøren over for biologen. Der-

for etablerede vi et udviklingskonsortium med henblik på at skabe det lykkelige møde mellem natur- og vandhensyn, fortæller Ulrik Hindsberger.

Han fortsætter:

- Frem for "bare" at undersøge hvordan beskyttelseslovgivningen kunne administreres mere smidigt, var det fra partnerskabets side afgørende, at eventuelle dispensationer blev begrundet i beregninger og viden på tværs af natur og vandhensyn.

VI SKAL TRUMFE MED VIDEN

Både i Holstebro og i Vejle arbejder man videre med partnerskabets

Eksempel på oversvømmelser ved Storåen i Herning Kommune. Foto: Orbicon.

viden i konkrete oplandsprojekter. Vejle Kommune har analyseret Grejsådalene meget nøje for at finde egnede områder til at tilbageholde vand på en måde, der ikke går ud over den unikke natur, der også er i ådalen.

- I Vejle, som er omringet af habitater og paragraf 3 natur, har kommunen haft stor glæde af den nye viden, som partnerskabet har skabt inden for virkemidler og påvirkning af fx sjælden eller sårbar natur. Det har været meget velkomment, at vi har trumfet med viden frem for med magt eller frugtesløse diskussioner om, hvorvidt natur eller klimatilpasning er vigtigst og hvorfor, fortæller Henrik Vest fra ledelsesgruppen i partnerskabet 'Vandet fra landet'.

FAUNAPASSABEL VANDBREMSE

En af de løsninger, som overvejes i Vejle, er den faunapassable vandbremse. Ideen var en af vinderne i partnerskabets åbne idekonkurrence og er nu klar til at prøve kræfter med naturen.

- Vi har testet vandbremsen, og alt ser ud til, at vi lykkes med en løsning, der bremser vandet og ikke dyrene, inden det når ned og oversvømmer byerne, fortæller Torben Krejberg fra virksomheden Mos-

bæk, der har været en af de ledende parter i udviklingsprojektet.

Partnerskabet 'Vandet fra landet' har fx beregnet, hvilken løsning der vil have den største effekt i forhold til omkostningerne. Med afsæt i fire caseområder i Danmark viser beregningerne, at en række virkemidler ikke giver stor nok effekt, og at det kun er ådalene, der har kapacitet nok til at tilbageholde store nok mængder vand i de fire områder. Desuden viser screeningen, at det vil være en god idé med intelligent styring af vandet, der gør det muligt at lukke for vandgennemstrømningen i oplandet, når vandstanden kommer op på et bestemt niveau. ●

Læs mere om partnerskabets resultater på klimatilpasning.dk

PARTNERSKABET VANDET FRA LANDET

Partnerskabet blev lanceret i januar 2014 for at sætte fokus på løsninger for vandhåndtering på landet, som kan standse eller forsinke vandet, der løber mod byerne. Partnerskabet er finansieret af Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning og drives af Teknologisk Institut, Orbicon og Smith Innovation. Partnerskabet består af fem kommuner (Århus, Herning, Vejle, Gribskov og Holstebro), SEGES og Region Midtjylland samt Danske Maskinstationer og Entreprenører.

Å-dale giver muligheder for at tilbageholde store mængder vand. Vandløbet på billedet er Simested Å. Foto: Orbicon